

Kamila Kłudkiewicz

Wydział Nauk o Sztuce

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

kamila.kludkiewicz@amu.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5915-4560>



Archiwum Audiowizualne Wydziału Nauk o Sztuce UAM

Słowa kluczowe: humanistyka, nauki o sztuce, infrastruktura cyfrowa, cyfryzacja, sztuczna inteligencja

Archiwum Audiowizualne Wydziału Nauk o Sztuce UAM jest stosunkowo młodą jednostką badawczą. Powstało w 2020 r., ale gromadzone zbiory sięgają swoją historią początku wieku XX. Udział w projekcie DARIAH-PL umożliwił udostępnienie części zbiorów archiwum online za pomocą platformy [Repozytorium Cyfrowe Archiwum Audiowizualnego WNoS UAM](#)¹. W repozytorium odzwierciedlona jest struktura zasobów archiwum, składająca się z kolekcji:

- Instytutu Historii Sztuki UAM:
 - fototeki – kolekcji reprodukcji dzieł sztuki w technikach graficznych, fotograficznych i fotomechanicznych,
 - archiwum instytutu, tj. dokumentacji działalności instytutu oraz spuścizn jego pracowników,
- Instytutu Muzykologii UAM – dokumentacja obozów etnomuzykologicznych.

Ponieważ zasoby każdego z instytutów zawierają inny rodzaj dokumentów (wizualnych, archiwalnych i muzycznych), na stronie naszego repozytorium użytkownik po dokonaniu wyboru może się przenieść do zasobów Instytutu Historii Sztuki lub do zasobów Instytutu Muzykologii.

W ramach projektu DARIAH-PL zdigitalizowano i opracowano zespół najstarszych reprodukcji z zasobów Instytutu Historii Sztuki UAM (12 tys. fotografii, diapoztywów, ilustracji w technikach fotomechanicznych oraz graficznych, pochodzących sprzed roku 1945). Jest to kolekcja sięgająca swoimi początkami czasów pruskiej Akademii Królewskiej w Poznaniu, na której w latach 1904–1918 wykładano historię sztuki, rozbudowana w czasach działalności polskiego Uniwersytetu Poznańskiego w międzywojniu i przejęta przez pracowników nazistowskiego Uniwersytetu Rzeszy w latach II wojny światowej. Kolekcja stanowiła przez dziesiątki lat warsztat pracy zatrudnionych na uczelni historyków sztuki, służąc zarówno do prowadzenia zajęć dydaktycznych, jak i badań naukowych. Strona repozytorium zapewnia dostęp do wysokiej jakości zdigitalizowanych obrazów w formacie JPG i wprowadza dwa bloki informacyjne o każdym z obrazów. Po pierwsze udostępnia informacje dotyczące dzieła sztuki, przedstawionego na reprodukcji (tytuł, rodzaj dzieła, autor, lokalizacja dawna i współczesna), po drugie informacje dotyczące samej reprodukcji (technika reprodukcji, jej wykonawca, wymiary i proveniencja). Zasoby Instytutu Historii Sztuki UAM w repozytorium cyfrowym są otwarte i bezpłatnie dostępne dla wszystkich użytkowników sieci.

¹ Wszystkie odesłania do stron internetowych przedstawiają wersję aktualną w dn. 5.04.2024 r.

Na zasoby Instytutu Muzykologii UAM, opracowane w ramach projektu DARIAH-PL, składają się dane z 32 obozów etnomuzykologicznych z lat 1976–2006. Tradycja prowadzenia corocznych obozów inwentaryzacyjnych dla studentów muzykologii sięga w Poznaniu czasów przedwojnia. Najstarsze materiały nie zachowały się jednak w zasobach Instytutu Muzykologii. Od lat 70. XX w. instytut organizuje regularnie obozy w różnych regionach Polski, w swoich zbiorach przechowuje również dokumentację wyjazdów badawczych poza granice kraju (Białoruś, Rosja, Ameryka Południowa). W ramach projektu DARIAH-PL powstało stanowisko do digitalizacji nagrań analogowych, na którym opracowano 680 nośników audio (taśm szpulowych, kaset magnetofonowych, miniDisców i płyt CD). Dokumentacja udostępnionych obozów objęła również 10205 stron dokumentów (protokoły, transkrypcje wywiadów, zapisy nagrań, spikerki i inne dokumenty). Strona repozytorium zapewnia dostęp do podstawowych informacji o unikatowych materiałach z obozów etnomuzykologicznych (miejsce obozu i jego termin) i przenosi do konkretnego spotkania odbytego w ramach danego obozu etnomuzykologicznego. Na stronie konkretnego spotkania repozytorium dostarcza podstawowych informacji o spotkaniu (nie udostępnia danych wrażliwych, tj. danych osobowych wykonawców). Informacje szczegółowe ze względu na RODO oraz prawa autorskie będą udostępniane zainteresowanym wyłącznie po uzyskaniu loginu i hasła od pracowników archiwum. Po zalogowaniu możliwe jest odsłuchanie utworów oraz przeglądanie dokumentów z poszczególnych spotkań.

Repozytorium cyfrowe ma również zakładki o charakterze popularyzatorskim: *Wystawy* i *Blog*. Zakładka *Wystawy* prezentuje wirtualne galerie tematyczne eksponatów, takie jak zdjęcia poznańskiego fotografa Janusza Korpala (wystawa „Korpala. Organizmy”) czy pokaz szklanych diapozytywów „Od rozwoju do nowoczesnej fotografii. Wykład ilustrowany przeźrocami”. Z kolei korzystając z zakładki *Blog*, można się zapoznać z krótkimi esejami na temat obiektów ze zbiorów archiwum.

Tekst powstał w ramach projektu POIR.04.02.00-00-D006/20 „Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce DARIAH-PL” realizowanego w latach 2021–2023.



Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

